

УДК: 582.32

СЕМЧЕНКО К.Р., студентка 1 курсу

Науковий керівник – ЛОЗІНСЬКА Т.П., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВИКОРИСТАННЯ МОХОПОДІБНИХ У САДОВО-ПАРКОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Розглянено можливість використання представників відділу *Briophyta* в садово-парковому господарстві.

Показано види найбільш перспективні для використання

Ключові слова: Мохоподібні, бріофлора, фітоценоз, урбанізація, антропогенний вплив.

Мохоподібні є постійним компонентом рослинного покриву, які відіграють важливу роль у складі лучної, болотної та лісової рослинності, заселяючи крім ґрунту низку інших субстратів, беруть участь у формуванні рослинного покриву – особливо тундрових, лісотундрових і бореальних співтовариств, де є одним з найважливіших компонентів рослинності [1].

Мохи у рослинному царстві Землі займають третє місце за кількістю видів поступаючись покритонасінним та грибам. Ця група рослин складається із справжніх мохів або листостеблових (*Briopsida*), печіночних (*Hepaticopsida*) і антоцеротових (*Anthoceropsida*), які складають відділ мохоподібних (*Bryophyta*). Це надзвичайно своєрідні та унікальні в багатьох відношеннях рослини. Їх вивченням займається особливий розділ ботаніки – бріологія [2]. Сучасна бріологія, яка направлена на вивчення мохоподібних – наука, цікава з погляду практично всіх галузей біології. Порівняно з вищими судинними рослинами, мохи до сьогоднішнього дня залишаються маловивченою групою. Своєрідна екологія мохів робить їх незмінними учасниками піонерних рослинних угруповань та дає можливість освоювати екстремальні місця зростання, які практично недоступні для вищих рослин [1].

В Україні на садово-паркових об'єктах мохи мало використовуються, тому є необхідність розглянути їх для використання в озелененні завдяки своїм декоративним якостям та еколого-ценотичним особливостям. Мохоподібні мають тривалий період вегетації, добре зберігають декоративність з ранньої весни до пізньої осені. Завдяки їх біологічним і ценотичним особливостям є можливість використання для створення газонів під наметом деревних рослин, створення декоративних доріжок, декорування затінених берегів водойм, каміння, понижених елементів рельєфу та малих елементів ландшафтної архітектури. Однак у створенні ландшафтного дизайну потрібно враховувати відношення представників мохів до кислотності та вологості ґрунту [3].

Метою нашої роботи було узагальнити власні та літературні відомості про різноманіття мохоподібних, дослідити їх видовий склад, виділити найбільш перспективні представники для використання у садово-парковому господарстві.

Мохи корисні для садово-паркового господарства з кількох причин: завдяки декоративності додають природного та екзотичного вигляду саду чи парку та можуть бути використані для створення цікавих текстурних композицій на деревах, камінні та інших поверхнях; допомагають утримувати вологу в ґрунті, що корисно для рослин та екосистеми в цілому; фільтрують повітря, зменшуючи вміст шкідливих речовин й тим самим покращують його якість; запобігають ерозії ґрунту; сприяють збереженню біорізноманіття, створюючи середовище для комах та інших організмів.

Мохоподібні цікаві для використання у ландшафтному дизайні для створення природних та естетично привабливих елементів. Ось кілька способів їх використання:

1. Мохові трави, які виглядають як природний килим. Це може бути ефективним для застосування в природному або японському стилі саду. Дивовижні мохи – прекрасна альтернатива не тільки газонам, вони допомагають заповнити пустоти, прогалини та щілини між каменями і плитами, приховують недоліки старих покриттів і додають саду натуральний, природний шарм [4].

2. Мохові мури: створюють муровані структури, наприклад, стіни або фонтани, які додають природній та старовинний вигляд ділянки.

3. Мохові камені створюють висаджуванням мохів навколо каменів у саду, що має враження їх природно покритих мохом і надає садові більш природного вигляду [5].

4. Мохи можуть бути використані як декоративні акценти для створення цікавих контрастів або текстур у саду, до прикладу, на пагорбах або вздовж стежок.

5. Внутрішній ландшафт використовують в приміщеннях (офіси, готелі, ресторани тощо), де мохи додають природний елемент до загального інтер'єру.

Дедалі популярнішим у сучасних інтер'єрах стає еко-стиль, у якому одним з найпоширеніших елементів фітодизайну є стабілізований мох. Це вид моху, який проходить спеціальну обробку для збереження своєї природної текстури та кольору для тривалого часу використання. Завдяки процесу стабілізації, що включає в себе заміну вологи в клітинах моху на спеціальний розчин, забезпечує його стійкість до висихання та руйнування. Він залишається м'яким та гнучким, проте не вимагає вологи, світла або ґрунту для свого росту і розвитку, що робить його ідеальним матеріалом для використання в декоративних чи ландшафтних проєктах. Такий мох використовується для створення панно з травою, камінням, горщики з декоративними деревами, мохових килимів, декоративних елементів вазонів або для оформлення стін і стелі в приміщеннях, об'ємні фігури тощо. Він є довговічним і не вимагає особливого догляду, що робить його популярним для використання в декоративному та ландшафтному дизайні [6].

Серед мохоподібних широкого застосування набули: сфагновий мох, який має добре водопоглинання і зберігає свою текстуру та колір впродовж тривалого часу; листовий мох, що має гладку текстуру, яскраво-зелений колір та чудово підходить для створення мохових килимів і декоративних елементів; вертикальний мох, який використовується на вертикальних поверхнях, таких як стіни або стовпи.

Стабілізований мох доступний у різних кольорах і відтінках (зелений, коричневий, червоний, жовтий, помаранчевий та навіть синій або фіолетовий), зберігає свій вигляд до 10 років.

Отже, з метою культивування в декоративних цілях необхідно правильно обґрунтовано добирати асортимент та агротехніки вирощування мохоподібних рослин з можливістю використання у садово-парковому господарстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Маєвський К.В. Світовий досвід вивчення мохоподібних міських територій. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. Вип. 18.12. С. 253–258
2. Бойко М.Ф. Чекліст мохоподібних України. Херсон: Айлант, 2008. 232 с.
3. Вірченко В.М. Мохоподібні природно-заповідних територій Українського Полісся. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2014. 224 с.
4. URL: <https://sad.ukr.bio/ua/articles/9983/>
5. URL: <https://depositphotos.com/ua/photos/мохові-скелі.html>
6. URL: <https://floren.com.ua/ua/publications/stabilizirovanniy-moh-chto-zhe-eto/>

УДК 630

НАДТОЧІЙ Б.В., магістрант

КОВУН Ю.С., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **ЛОЗІНСЬКА Т.П.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАХИСНОГО ЛІСОРОЗВЕДЕННЯ ТА АГРОЛІСІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Показано розвиток захисного лісорозведення та агролісівництва в Європі та перспективи його застосування в Україні. Наведено приклади впровадження методів агролісівництва в лісовому господарстві.

Ключові слова: агролісівництво, лісове господарство, захисне лісорозведення.